

GÜVENLİ TURİZM SERTİFİKASYON PROGRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

Son beş aydır dünyanın acil ve ilk gündemi olan Pandemi sürecinde insanlar, bulaş riskini en aza indirgeyerek, çeşitli ihtiyaçlarını tatmin edebilme yoluna gitmektedir. Bu amaçla da dünyanın önemli turizm ülkelerinden birisi olan ülkemizde **Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı, tatilini Türkiye’de geçirecek tüm Türk vatandaşları ve yabancı ziyaretçilere, ulaşımdan konaklamaya, tesis çalışanlarından yolcuların kendi sağlık durumuna uzanan geniş bir yelpazede bir dizi alınması önerilen tedbirleri tanımlayan bir akreditasyon belgesidir. Zorunlu olmayan, isteğe bağlı bu belgelendirmeyi başvurmak isteyen tesis işletmeleri; yetkili uluslararası akreditasyon kuruluşlarına başvuruda bulunabilecektir. Bu belgenin alınmış olması, ilgili turizm işletmesinin karine olarak pandemi tedbirlerini aldığı ve güvenli bir tatil hizmeti sunacağı göstermektedir.**

Konaklama ve yeme-içme tesislerimizi ayrı ayrı kriterler çerçevesinde uluslararası standartlarda denetleyerek, Güvenli Turizm Sertifikasını (GTS) vermeye yetkili olan akreditasyon firmaları hijyen ve sağlık denetimi ve uygunluk değerlendirmesi yaparak bunlara ilişkin raporlar düzenleyecek ve başvuruda bulunan tesislere düzenli olarak denetçi gönderip kriterlere uygun hizmet verilir verilmeyeceğini denetleyecektir. Uygulamada yapılara ilişkin yapı denetim firmaları, araçlara ilişkin araç muayene istasyonları uygulamalarına benzer nitelikte bir pratiğin olduğunu söyleyebiliriz. Fakat yapı denetim, araç muayene gibi iş ve işlemler, idarelerin nezaretinde yerine getirilen tipik birer “kolluk” ya da “ekonomik kamu hizmeti” şeklindeki uygulamalar iken; GTS biraz daha farklılık ve kendine özgülük arz eden bir belgedir.

GTS’nin genel özellikleri şunlardır:

1. GTS, 15 Temmuz 2019 tarihinde kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA)’nın kontrolünde verilen bir belgedir. Normalinde ülkemizde turizm tesislerinin sağlık, hijyenik koşullar, gıda güvenliği, emniyet, yapılaşma, insan ve çevre sağlığı bakımından denetlenmesi, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’nun 2. maddesi, 30.-36. maddeleri ile 37/ 3. maddesine istinaden çıkarılan Yönetmelikler gereğince Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Ancak GTS, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yaptığı rutin denetimlerin dışında adeta yükümlülüklerin turizm tesislerince yerine getirildiğini tevsik eden bir evrak mahiyetindedir.

2. GTS’lerin verilmesi, bizzat Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) tarafından değil; Dışişleri Bakanlığı’na bağlı olan Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKA) tarafından güvenilirliği (akreditasyon) teyit edilmiş özel hukuk tüzel kişileri marifetiyle olmaktadır. Bu firmaların kimler olduğu, TGA’nın web sayfasında ilan edilmektedir. Belgelendirme programına dahil olmak isteyen akreditasyon firmalarında belli niteliklerde personel istihdam etme, farklı ülkelerde önceden faaliyet göstermiş olma, TÜRKA’ın aradığı belli standartlara sahip olma gibi bir takım teknik ölçüler aranmaktadır. Ancak turizm tesislerimizi denetleme ve sertifika verme yetkisi verilen şirketlere bakıldığında büyük bir çoğunluğunun yabancı menşeli olduğu, ağırlıklı firmaların merkez ülkesinin de Almanya olduğu görülmektedir. Almanya’nın ülkemizi güvenli seyahat destinasyonları arasında saymaması fakat aynı zamanda turizm tesislerimizi denetleyerek sertifika vermesi, tenakuzdur. Bize göre GTS verilmesi işleminin TSE Sistem Belgelendirme Grup Başkanlığı’nın tekelinde olması daha yerinde olacaktır.

3. GTS’lerin hukuki niteliği bir tartışma konusudur. İşleyişlerine bakıldığında TGA gözetimindeki bir özel hukuk tüzel kişisi, belirlenen ölçütler doğrultusunda GTS talebini kabul etmekte, reddetmekte ya da verdiği sertifikayı daha sonra geri almaktadır. GTS talebinin reddedilmesi ya da geri alınması, bize göre hukuken idari işlem niteliğindedir. Çünkü kamunun, kolluk görevini ifa etmek amacıyla üstlendiği bir görevi, özel kişiler marifetiyle görüyor olması, tasarrufun idari olması vasfını değiştirmemektedir. GTS’ler, idarelerin kamu hizmeti sahasında, sağlık kamu hizmeti özelinde verdikleri bir belge olduklarından idari işlem vasfı taşımakta olup, hukuka aykırılık iddialarının idari yargıya taşınması gereklidir.